

Uz sākumlapu > Ģimenes lietas un mantojums > **Laulības šķiršana un laulāto atšķiršana**

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [de](#) versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējies.

vācu

Jau ir pieejami tulkojumi šādās valodās.

Swipe to change

Laulības šķiršana un laulāto atšķiršana

Austrija

1 Kādi ir priekšnoteikumi, lai laulība varētu tikt šķirta?

Austrijas tiesību aktos ir paredzēti trīs laulības šķiršanas veidi — laulības šķiršana laulātā vainas dēļ, laulības šķiršana vismaz trīs gadus pēc kopdzīves izbeigšanas un laulības šķiršana pēc vienošanās.

Laulātais var lūgt laulības šķiršanu, ja laulība ir tik neglābjami izirusi laulātā nopietnas vainas dēļ vai otras puses necienīgas vai amorālas izturēšanās dēļ, ka pēc būtības laulībai līdzvērtīgu attiecību atjaunošana nav sagaidāma.

Ja pāris ir dzīvojis šķirti trīs gadus, viens vai otrs laulātais var lūgt šķirt laulību sakarā ar to, ka laulība ir neglābjami izirusi.

Ja laulības attiecības nav pastāvējušas vismaz sešus mēnešus, abi laulātie atzīst, ka laulība ir neglābjami izirusi, un piekrīt šķirt laulību, laulības šķiršanu var lūgt abi laulātie kopā.

2 Kādos gadījumos laulība var tikt šķirta?

Galvenais pamats laulības šķiršanai ir laulības neglābjama iziršana. Laulība var būt izirusi viena laulātā nopietna laulības pārkāpuma dēļ, it sevišķi, ja viens laulātais ir bijis neuzticīgs vai fiziski vardarbīgs pret otru, vai radījis nopietnas emocionālas ciešanas otram. Otrs laulātais var lūgt šķirt laulību, pat ja izturēšanos nevar uzskatīt par laulības pārkāpumu, jo tā saistīta ar garīgiem traucējumiem, tomēr laulība ir izirusi līdz tādām līmenim, ka nav sagaidāma tādu attiecību atjaunošana, kas būtībā ir līdzvērtīgas laulībai, vai ja kāds no laulātajiem ir garīgi slims, vai cieš no ļoti infekciozas vai lipīgas slimības, vai slimības, kas izraisa riebumu. Visos šādos gadījumos laulātajam, kurš lūdz šķirt laulību, apgalvotais pamatojums ir jāpierāda. Tomēr, ja laulātie ir dzīvojuši šķirti trīs gadus, laulības pārkāpums nav jāapliecina un jāpierāda.

3 Kādas ir laulības šķiršanas tiesiskās sekas attiecībā uz:

3.1 laulāto personiskajām attiecībām (piemēram, attiecībā uz uzvārdu)?

Principā abi laulātie saglabā uzvārdu, ko tie lietoja laulības laikā. Ja kāds laulātais ir pieņēmis otra laulātā uzvārdu, viņš var atgūt iepriekšējo uzvārdu.

3.2 laulāto mantas sadales jautājumiem?

Principā laulātie var vienoties sadalīt savu īpašumu, kā vēlas. To var darīt ar savstarpēju atteikšanos (kas nozīmē, ka juridiskā mantas šķirtība laulības laikā tiek saglabāta pēc laulības šķiršanas), sadalot jebkādu iegūto mantu, kas iegūta ar līgumu un bijusi kopīpašumā, vai nododot mantu no viena laulātā otram. Ja laulātie nav vienojušies par īpašumu, viens vai otrs laulātais var lūgt tiesai sadalīt noteiktu īpašumu, kas pieder abiem laulātajiem. Starp viņiem tiks sadalīta, tā sauktā "laulāto manta" un "laulāto ietaupījumi". "Laulāto manta" ir laulāto kopīgais mājoklis un māsainniecības priekšmeti, un jebkuras citas lietas, ko abas puses faktiski ir izmantojušas ikdienā laulības laikā. "Laulāto ietaupījumi" ir visi ieguldījumi, ko pāris ir uzkrājis, kamēr dzīvoja kopā kā vīrs un sieva.

Viss, kas laulātajiem piederējis pirms laulības vai kas ir mantots no trešās puses, vai ir trešās puses dāvināts, tiek izslēgts no dalāmās mantas, kā arī viss, ko puse viena pati ir izmantojusi personiskiem nolūkiem vai profesionālajā darbībā, tostarp uzņēmumi un uzņēmumu daļas, ja vien tie nav bijuši tikai ieguldījumi. Tiesai manta ir jāsadala vienlīdzīgi, pienācīgi ņemot vērā visus attiecīgos apstākļus, piešķirot īpašu vērtību katra laulātā ieguldījuma nozīmei un apmēram laulāto mantas iegūšanā un laulāto ietaupījumu uzkrāšanā, kā arī bērnu labklājības nodrošināšanā. Abu laulāto maksātie uzturlīdzekļi, atbalsts iztikas pelnīšanā, kopējās māsainniecības uzturēšana un rūpes par bērniem un viņu audzināšana, kā arī jebkura cita palīdzība tiks uzskatīta par ieguldījumu.

3.3 nepilngadīgajiem bērniem?

Kopš 2001. gada 1. jūlijā stājās spēkā 2001. gada Likums par grozījumiem Likumā par bērniem, vecākiem, kuri dzīvo šķirti, ir plašas iespējas pašiem vienoties par aizgādību. Laulības šķiršanas gadījumā abi laulātie parasti saglabā vecāku kopīgu aizgādību pār nepilngadīgajiem bērniem. Tomēr, ja vecāki vēlas saglabāt pilnu vecāku kopīgu aizgādību, kāda tā bija laulības laikā, viņiem saprātīgā termiņā ir jāiesniedz tiesā vienošanās par bērna pamata dzīvesvietu. Vecāki var arī noslēgt tiesā vienošanos, saskaņā ar kuru aizgādības tiesības ir vienam vecākam vai viena vecāka aizgādības tiesības tiek ierobežotas līdz konkrētiem jautājumiem.

Kopš 2013. gada Likuma par grozījumiem Likumā par bērniem un vārdiem (*Kindschaftsrechts-Änderungsgesetz*), tiesa var piešķirt abiem vecākiem kopīgu aizgādību pretēji viena vai abu vecāku vēlmēm, ja tā uzskata, ka kopīga vecāku aizgādība pār bērnu ir bērna labākajās interesēs. Tādā gadījumā vecākiem ir jāvienojas, pie kura vecāka bērns dzīvos. Ja vecāku kopīga aizgādība nav bērna labākajās interesēs, tiesai ir jāizlemj, kuram vecākam piešķirt aizgādības tiesības pār bērnu.

3.4 pienākumu maksāt uzturlīdzekļus (uzturēt) bijušam laulātajam?

Gadījumā, ja laulātajam ir nepietiekami ienākumi no īpašuma vai darba, kādi no viņa būtu pamatoti sagaidāmi konkrētajos apstākļos, laulātajam, kas viens pats vai galvenokārt ir vainojams laulības šķiršanā, ir jāmaksā otram laulātajam pietiekami uzturlīdzekļi, lai saglabātu viņam tādu pašu dzīvesveidu. Ja abi laulātie ir vainojami laulības šķiršanā, bet neviens nav vainojams vairāk, laulātajam, kas nespēj sevi uzturēt, var tikt piešķirts atbalsts uzturlīdzekļu nodrošināšanai, ja tas ir taisnīgi, ņemot vērā otra laulātā vajadzības, īpašumu un ienākumus. Jebkuram šādam piespiedu pienākumam var tikt noteikts laika ierobežojums. Ja laulība tiek šķirta pēc vienošanās, laulātie var brīvi vienoties, vai vienam no viņiem ir jāmaksā otram uzturlīdzekļi, vai arī viņi abi atsakās no prasībām par uzturlīdzekļiem.

4 Kādā ir nozīme jēdzienam "laulāto atšķiršana"?

Austrijas tiesībās šāda tiesību institūta nav.

5 Kādi ir priekšnoteikumi laulāto atšķiršanai?

Skatiet atbildi uz 4. jautājumu.

6 Kādas ir laulāto atšķiršanas tiesiskās sekas?

Skatiet atbildi uz 4. jautājumu.

7 Kāda ir praktiskā nozīme jēdzienam "laulības atzīšanas par spēkā neesošu"?

Austrijas tiesības paredz "laulības spēkā neesību" ("*Ehenichtigkeit*"). Laulība ir uzskatāma par spēkā neesošu, ja tā nav noslēgta noteiktajā veidā, ja viens no laulātajiem ir bijis rīcībnespējīgs, zaudējis samaņu vai viņam bijuši pārejoši garīgi traucējumi laikā, kad laulība tika noslēgta, vai ja laulība ir noslēgta tikai vai galvenokārt, lai laulātais varētu pieņemt otra laulātā uzvārdu vai iegūt otra laulātā pilsonību, bez nodoma veidot laulāto attiecības. Laulība nav spēkā arī tad, ja viens laulātais ir dzīvojis likumiskā laulībā ar trešo personu laikā, kad minētā laulība tika noslēgta, vai ja laulība ir noslēgta pretlikumīgi starp asinsradniekiem.

Laulību var atzīt par spēkā neesošu ar tiesas spriedumu, ja laulības noslēgšanas brīdī viena laulātā tiesībspēja un rīcībīspēja ir bijusi ierobežota un likumiskais pārstāvis nav piekritis laulībai, ja viens laulātais nezināja, ka stājas laulībā vai zināja, ka stājas laulībā, bet nevēlējās izteikt gribu stāties laulībā, ja viens laulātais maldījās attiecībā uz otra identitāti, ja viņš maldījās par jebkādiem tādiem apstākļiem attiecībā uz otru laulāto, kas būtu atturējuši viņu no stāšanās laulībā, ja viņš būtu zinājis par situāciju un atbilstīgi novērtējis laulības saistības, ja laulātie tika pamudināti stāties laulībā ar tīšu krāpšanu attiecībā uz būtiskiem faktiem vai ja viņi tika pretlikumīgi piespiesti (ar draudiem) stāties laulībā.

8 Kādos gadījumos laulība var tikt atzīta par spēkā neesošu?

Skatiet atbildi uz 7. jautājumu.

9 Kādas ir laulības neesamības tiesiskās sekas?

Ja laulība tiek atzīta par spēkā neesošu, tiek uzskatīts, ka tā nekad nebūtu pastāvējusi. Ja tikai viens laulātais ir zinājis, ka laulība nav bijusi spēkā noslēgšanas brīdī, situācija starp laulātajiem attiecībā uz īpašumu tiks izskatīta, ievērojot noteikumus, kas piemērojami laulības šķiršanas gadījumā. Bērni, kas dzimuši laulībā, tiks uzskatīti par laulībā dzimušiem arī pēc tās atzīšanas par spēkā neesošu.

10 Vai pastāv alternatīvas ārpus tiesas iespējas, kad, nevērsoties tiesā, var tikt atrisināti laulības šķiršanas jautājumi?

Par laulības šķiršanu vai atzīšanu par spēkā neesošu var lemt tikai tiesa, bet problēmas saistībā ar laulības šķiršanu var nokārtot ārpus tiesas (piem., ar mediācijas palīdzību).

11 Kur lai es iesniedzu pieteikumu (sūdzību) par laulības šķiršanu/laulāto atšķiršanu/laulības atzīšanu par spēkā neesošu? Kādas ir nepieciešamās formalitātes un kādus dokumentus ir nepieciešams pievienot pieteikumam?

Strīdi saistībā ar laulības šķiršanu vai atzīšanu, atcelšanu, pastāvēšanu vai nepastāvēšanu ir rajonu tiesu (*Bezirksgericht*) jurisdikcijā. Šādi strīdi ir rajonu tiesu izņēmuma jurisdikcijā apgabalā, kur laulātajiem ir vai bija pēdējā kopējā pastāvīgā dzīvesvieta. Ja laikā, kad iesniegts lūgums šķirt laulību, nevienam no laulātajiem nebija pastāvīgas dzīvesvietas šajā apgabalā vai viņiem nebija kopējas pastāvīgas dzīvesvietas Austrijā, tad izņēmuma jurisdikcija ir tiesai apgabalā, kur ir atbildētāja pastāvīgā dzīvesvieta, vai, ja atbildētājam nav pastāvīgas dzīvesvietas Austrijā, — tiesai apgabalā, kur ir lūgumraksta iesniedzēja pastāvīgā dzīvesvieta, vai, ja neizpildās šie nosacījumi, tad Vīnes Centrālajai rajona tiesai (*Bezirksgericht Innere Stadt Wien*). Šādi strīdi ietilpst Austrijas tiesu nacionālajā jurisdikcijā, ja viens vai otrs laulātais ir Austrijas valstspiederīgais, ja atbildētājam vai — gadījumā, ja abi laulātie iesniedz lūgumrakstu par laulības atzīšanu par spēkā neesošu, — vismaz vienam no viņiem ir pastāvīga dzīvesvieta Austrijā, vai ja lūgumraksta iesniedzējam ir pastāvīga dzīvesvieta Austrijā un vai nu abu laulāto pēdējā kopējā pastāvīgā dzīvesvieta ir bijusi Austrijā, vai arī lūgumraksta iesniedzējs ir bezvalstnieks vai bija Austrijas valstspiederīgais laikā, kad laulība tika noslēgta. Lai gan šī ir izņēmuma jurisdikcijas vieta, ir iespējams vienoties par citu forumu.

Lūgumrakstiem par laulības šķiršanu ir jāatbilst parastajām formalitātēm attiecībā uz lūgumrakstiem. Lūgumraksti par laulības šķiršanu, kas iesniegti pēc savstarpējas vienošanās un tiek izskatīti bezstrīdus kārtībā, ir jāparaksta abiem laulātajiem. Visos gadījumos ir jāpievieno laulības apliecība. Ir ieteicams pievienot arī jebkādus citus dokumentus, kas apstiprina lūgumrakstu.

12 Vai es varu saņemt juridisko palīdzību, lai segtu ar tiesvedības procesu saistītos izdevumus?

Saistībā ar laulības šķiršanas lietām ir iespējams pieteikties juridiskajai palīdzībai saskaņā ar vispārējiem noteikumiem par juridisko palīdzību (sk. "Juridiskā palīdzība — Austrija"). Laulības šķiršanas procesā ir spēkā relatīva juridiskā prasība par jurista pārstāvību; ja puse nevēlas ierasties tiesā personiski, viņu var pārstāvēt tikai jurists.

13 Vai nolēmumu saistībā ar laulības šķiršanu/laulāto atšķiršanu/laulības atzīšanu par spēkā neesošu ir iespējams pārsūdzēt?

Pārsūdzības par pirmās instances tiesas nolēmumiem saistībā ar laulības šķiršanu vai atzīšanu par spēkā neesošu, vai par tās pastāvēšanu vai nepastāvēšanu var pārsūdzēt attiecīgajā augstākā tiesā, piemēram, reģionālajā tiesā (*Landesgericht*), kas ir otrās instances tiesa kompetentajai rajona tiesai. Apelācijas tiesas nolēmumus var pārsūdzēt tikai tad, ja lēmums ir atkarīgs no atbildes uz materiālo vai procesuālo tiesību jautājumu, kas ir svarīgs juridiskās konsekvences vai juridiskās noteiktības uzturēšanai vai tiesību attīstīšanai, piemēram, ja Apelācijas tiesa ir atkāpusies no Augstākās tiesas tiesu prakses vai ja šādas tiesu prakses nav, vai ja tā ir nekonekventa.

14 Kas man jā dara, lai citā dalībvalstī pieņemtu nolēmumu par laulības šķiršanu/laulāto atšķiršanu/laulības neesamību varētu atzīt šajā dalībvalstī?

Kopš 2001. gada 1. marta Eiropas Savienības dalībvalstīs (izņemot Dāniju) tiesu spriedumi par laulību šķiršanu tiek atzīti saskaņā ar 2000. gada 29. maija **Padomes Regulu (EK) Nr. 1347/2000** par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par abu laulāto vecāku atbildību par bērniem (OV L 160, 30.6.2000., 19. lpp.). Saskaņā ar šo regulu, kas zināma kā Briseles II regula, vairs netiek prasīts, lai tiktu pieņemts skaidri izteikts lēmums, ar ko tiktu atzīts citā dalībvalstī izdots spriedums par laulības šķiršanu. Tā vietā atsevišķām tiesām vai administratīvajām iestādēm ir jāpieņem lēmums par sprieduma atzīšanu kā jautājums, kas izskatāms pirms tiesas procesa. Iepriekš teiktais jo sevišķi attiecas uz pārbaudēm, ko veic tiesas reģistratūra, lai noteiktu, vai citas dalībvalsts spriedums par laulības šķiršanu ļauj doties jaunā laulībā.

Jebkura puse, kurai ir likumīga interese, var lūgt izsniegt paziņojumu, ka ārvalstīs izdots spriedums par laulības šķiršanu ir vai nav atzīstams. Parasti lietas par ārvalstīs izsniegtu spriedumu atzīšanu/neatzīšanu attiecībā uz laulības pastāvēšanu tiek izskatītas rajonu tiesās. Pieteikumi par spriedumu atzīšanu vai neatzīšanu saistībā ar laulības šķiršanu ir jāiesniedz rajona tiesā apgabalā, kur ir pieteikuma iesniedzēja pastāvīgā dzīvesvieta, vai — gadījumā, ja viņam pastāvīgās dzīvesvietas Austrijā nav, — tiesā apgabalā, kur ir atbildētāja pastāvīgā dzīvesvieta, vai, ja tas nav iespējams, — *Bezirksgericht Innere Stadt Wien*.

15 Kurā tiesā man jāvēršas, lai celtu iebildumus pret citā dalībvalstī pieņemta sprieduma par laulības šķiršanu/laulāto atšķiršanu/laulības spēkā neesamības atzīšanu? Kāda ir procesuālā kārtība šajos gadījumos?

Skatiet atbildi uz 14. jautājumu. Iesniedzamie dokumenti ir norādīti **Briseles II** regulas 32. pantā.

16 Kuru likumu tiesa piemēro laulības šķiršanas tiesvedības procesā, ja laulātie nedzīvo šajā dalībvalstī vai viņiem ir dažādu valstu pilsonības?

Tiesību akti, kas reglamentē laulības šķiršanas nosacījumus, ir noteikti saskaņā ar 2010. gada 20. decembra Padomes Regulu (ES) Nr. 1259/2010, ar kuru īsteno ciešāku sadarbību attiecībā uz tiesību aktiem, kas piemērojami laulības šķiršanai un laulāto atšķiršanai (OV L 343, 29.12.2010., 10. lpp.), kas zināma kā Romas III regula. Laulātie var izvēlēties, kurus tiesību aktus viņi vēlas piemērot. Tie var būt tās valsts tiesību akti, kurā viņiem ir pastāvīgā dzīvesvieta laikā, kad tiek izdarīta izvēle, vai tās valsts tiesību akti, kurā viņiem bija pēdējā pastāvīgā dzīvesvieta, ja vienam laulātajam tur joprojām ir pastāvīgā dzīvesvieta laikā, kad tiek izdarīta izvēle, vai tās valsts tiesību aktus, kuras valstspiederīgais ir viens no laulātajiem laikā, kad tiek izdarīta izvēle, vai tās valsts tiesību aktus, kurā tiek iesniegts lūgumraksts. Ja pāris neizvēlas forumu, tiek piemēroti tās valsts tiesību akti, kurā ir pāra pastāvīgā dzīvesvieta laikā, kad tiek iesniegts lūgumraksts, vai — gadījumā, ja viņiem pastāvīgās dzīvesvietas nav, — tās valsts tiesību akti, kurā pārim pēdējoreiz bija pastāvīgā dzīvesvieta, ja vien viņu pastāvīgā iedzīvotāja statuss nebeidzās vairāk nekā vienu gadu pirms lūgumraksta iesniegšanas un ja viens laulātais tur joprojām ir pastāvīgais iedzīvotājs laikā, kad tiek iesniegts lūgumraksts, vai — gadījumā, ja nevar piemērot nevienu nosacījumu, — tās valsts tiesību aktus, kurai abi laulātie ir piederīgi laikā, kad tiek iesniegts lūgumraksts, vai tās valsts tiesību aktus, kurā tiek iesniegts lūgumraksts.

Lapa atjaunināta: 16/10/2019

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.